Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Ett nytt system för miljösanktionsavgifter

Er beteckning: KN2026/01561

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Södermanlands län tillstyrker förslaget till nytt system för miljösanktionsavgifter. Förslaget innebär ett mer proportionellt och rättvist sanktionssystem som bör bidra till förbättrade förutsättningar för en mer enhetlig och rättssäker sanktionshantering.

Förändringarna i sanktionssystemet är dock omfattande och ställer stora krav på tillsynsmyndigheterna. Främst gäller det de nya bedömningsgrunderna som ska beaktas, ny kompetens som behöver införskaffas men även att det behöver säkerställas att det finns tillräckliga resurser för hanteringen både i tillsyns- och prövningsskedet. Länsstyrelsernas resurstilldelning med avseende på detta och den föreslagna timavgiftens storlek behöver därmed ses över, så att medel säkras för handläggningsarbetet.

Stora förändringar i systemet för miljösanktionsavgifter

Länsstyrelsen är positiv till de förslagna ändringarna i miljösanktionsavgiftssystemet. Samtidigt är det en stor förändring som föreslås i förhållande till nuvarande rätt och som innebär utmaningar för tillsynsmyndigheterna, särskilt i fråga om att fastställa storleken på de rörliga miljösanktionsavgifterna utifrån bedömningsgrunderna.

Behovet av vägledning

Rörliga miljösanktionsavgifter är en ny slags sanktion som kommer att kräva kompetenshöjande insatser hos myndigheterna som berörs, om sanktionerna ska få genomslag och tillämpas på ett enhetligt och rättssäkert sätt. Behovet av tillsynsvägledning gällande framför allt de föreslagna bedömningsgrunderna i den nya

förordningen för att avgöra storleken på en rörlig miljösanktionsavgift kommer således att vara stort.

Möjligheten att sätta ned eller befrias från en miljösanktionsavgift kommer att bli större med föreslagna förändringar då det inte längre kommer att anges omständigheter på samma sätt som i nuvarande system. Idag är det tydligt angivet under vilka omständigheter det är oskäligt att ta ut en miljösanktionsavgift, jfr 30 kap. 2 § andra stycket miljöbalken. Vad som kan ingå i skälighetsavvägningen i skälighets-avvägningen i 2 kap. 2 § förordningen om miljösanktionsavgifter behöver därför förtydligas i kommande vägledning.

Länsstyrelsen vill understryka vikten av att vägledning har tagits fram innan den nya förordningen träder i kraft för att säkerställa en effektiv och rättssäker handläggning enligt det nya systemet.

Behovet av information

Konsekvensanalysens slutsats att det inte finns ett behov av särskilda informationsinsatser delas inte av Länsstyrelsen. För legitimiteten och förtroendet för miljösanktionsavgiftssystemet bedömer Länsstyrelsen att det är angeläget att berörda branscher i god tid informeras om de kommande förändringarna.

Eftersom ändringarna i miljösanktionssystemet föreslås träda i kraft redan den 1 juni 2027 är det angeläget att behövliga informations-satsningar för berörda branscher snart genomförs.

Resursbehov

Länsstyrelsen understryker att det behöver säkras resurser för handläggningen av de prövningsärenden som överlämnas från kommunerna till Länsstyrelsen. Arbetsuppgiften är ny och det är flera juridiskt komplexa aspekter som ska vägas in i bedömningen. Sannolikt kommer också kompletterande underlag att behöva begäras in från den som begått överträdelsen, vilket förlänger handläggningstiden. Länsstyrelsen är följaktligen positiv till att det föreslås en timavgift för Länsstyrelsens handläggning, dock behöver timavgiftens storlek och även länsstyrelsernas resurstilldelning ses över så att medel säkras för handläggningsarbetet.

Övrigt

Länsstyrelsen är positiv till förslaget som lyfts i promemorian om ett nationellt register för miljösanktionsavgifter. Detta skulle underlätta och effektivisera handläggningen för samtliga berörda myndigheter.

Positivt för användningen av regelverket är vidare att både befintliga, oförändrade miljösanktionsavgifter och de nya miljösanktionsavgifterna samlas i en ny förordning, samtidigt som den nuvarande förordningen upphävs. Indelningen i tre avdelningar medför att det är lätt att överblicka vilka bestämmelser som ingår i förordningen.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av ställföreträdare för landshövdingen Anna-Karin Lindblad Wieslander med miljöskyddshandläggare Katarina Parker som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef David Hansevi, enhetschef Jörgen Johansson och chefsjurist Daniel Sandberg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.